NEVRARGYL
Dr. BOUSQUET
Calmează imediat
DURERILE DE CAP · NEVRALGII
ȘI COMBATE GRIPA
In cutii a 3 tablete și a 20 tablete

ASIGURAREA
„FRANCO-ROMÂNĂ"
București, Griviței 23
REZULTATUL TRAGERII GENERALE ȘI FESTIVE DIN 16 DEC. 1940
CONTINUARE (LOZURI)

87 C. Grădinaru; 208 Vasile Selișteanu; 339 V. Dumitrescu; 3166 V. Dumitrescu; 1689-93 Eftimie Ghindzel; 2533 Col. Mihail Nicolae; 2535 Filofteia Marinescu; 139-141 Cecropide Eleonora; 279 Major Ionescu Drăgan; 744-48 Dr. D. Păcuraru; 1134 Ionescu Vasile; 935 Nicolae Vasile Camil; 1071 Haritina Dinopol; 1085 Marcu C.-tin; 1085 Maria Georgescu-Fuerea; 439 Vasile Tcaciuc. (Va urma).

Abonații ziarului „Universul" cari vor trimite direct Societății „Franco-Română" de Asigurări Generale suma de lei 220, vor primi:

1. O POLIȚĂ DE ASIGURARE DE 20000 LEI.
2. UN SFERT DE LOZ AL LOTERIEI STATULUI PENTRU CLASA I A LOTERIEI DIN 15 IANUARIE 1941 — CONFORM NOULUI PLAN — IN VALOARE DE LEI 250.
3. Un calendar-bloc de perete pentru anul 1941.

Acești abonați ai „Universului" primesc scutire de rate pe baza abonamentului și anume: pentru fiecare abonament anual se eliberează de plată 4 rate lunare a lei 220, de la sfârșitul asigurării.

Ceva despre balada românească (Generalități)

Balada sau cântecul bătrânesc, cum i se spune la țară, este o poveste populară în versuri trohaice sau amfibrahice (de cinci, șase, șapte, opt silabe), care reamintește însemnate întâmplări, virtuți strămbune, fapte eroice din viața marilor Voevozi ai țării noastre, ale Domniților, boierilor, vitejilor haiducilor, ciobanilor și, în genere, evenimente petrecute cândva, poetizate și apoi trecute în legendă.

Poporul a creiat balada. Ea s'a născut dintr'un conflict sufletesc-material sau din controverse naționaliste. Unele balade, după geneza lor, au un fond mitologic religios (binele în luptă cu răul) sau superstițios, iar altele istoric, legendar, simbolic, etc.

Balada este epică atunci când ni se înfățișează o acțiune care culminează și rezolvă un conflict și epică-lirică când are cadrul epic, iar evoluția, motivarea și sfârșitul sunt lirice.

Balada primitivă redă acțiunea redusă, numai schițată și în care găsim construcții și elemente lexicale vechi, ce, unele din ele, azi poate numai circulă. Numai după aceste forme de limbă (stil arhaic), transcrierea exactă a foneticei regionale și consultând cu atenție hărțile din „Atlasul linguistic român", întocmit de d. prof. univ. *Sextil Pușcariu*, s'ar putea identifica cu precizie regiunea unde ea a apărut întâia dată, servind astfel și pentru a studia evoluția estetică a limbii noastre.

Viața transhumantă a păstorilor carpatini și a celor din jurul Munților Apuseni (trecerea ciobanilor cu turmele primăvara, dela câmpie la munte, unde hălăduesc la pășunat, iar toamna dela munte la șes pentru iernat) a contribuit, în parte, cu sau fără înrâuriri streine, la creiarea și răspândirea baladelor și a variantelor dela un ținut la altul.

Balada este o parte însemnată din literatura populară românească. Spre a arăta valoarea ei documentară, literară și estetică trebue să confruntăm toate textele variantelor găsite, grupate pe regiuni și, luând ca bază motivele asemănătoare de inspirație, să comparăm fondul (cadrul, evoluția, motivarea, elementul etic) și forma. Astfel ne dăm seama de condițiile și împrejurările cari le-au dat naștere, cât și despre modalitățile de închegare structurală, răspândire, influență sau deformare, ținându-se seamă că modificările survenite au contribuit la realizarea ei estetică definitivă.

Cele mai amănunțite și prețioase studii despre balada populară românească (înșirate aici în ordinea valorii lor documentare) le-au făcut *Ovid Densușianu*: „Viața păstorească în Poesia noastră populară" I-II. București, 1922-1923. Volumul I cu VIII + 131 pag. și vol. II. (23+15 cm.), cu 165 pag. Biblioteca Academiei Române (B. A. R.) II.7.1892. *Ovid Densușianu*: „Aspecte ale poesiei populare românice" Curs ținut la facultatea de filosofie și litere în anul 1925-1926. București, 1926 Litografiat. 383 pag. Format 21 × 17 cm. B. A. R. II. 87.586. *D. Caracostea*: „Miorița în Moldova" (Fragment din istoria și estetica epicei poporane române) București, 1916. 1 broșură cu 80 pag Extras din „Convorbiri literare nr. 11-12, anul 1915 și 1-2 din 1916. B.A.R. II.48162. *D. Caracostea*: „Miorița la Aromâni" (In „Omagiu lui I. Bianu din partea colegilor și foștilor săi elevi", pag. 91-108). București, 1927. Format 24 × 17 cm. B.A.R.II.93.839. *D. Caracostea*: „Balada poporană română" Curs ținut la facultatea de litere și filosofie în anul 1932-1933. Litografiat. 781 pag. Format 21 × 15 cm. București, 1933. B.A.R.II.120.526. *D. Șandru* și *Felician Brânzeu*: „Printre ciobanii din Jina". Extras din „Grai și suflet", V și VI, revista Institutului de filologie și folklor București, 1934. 1 vol. (24 × 17 cm.), cu 107 pag. B.A.R.II.128.452 și *Lucian Costin*: „Balada Bănățeană". Studii asupra folclorului bănățean" Vol. II. Craiova (fără an). Tipografia „Unirea", 1 vol. (31 × 24 cm), cu 142 pag. (Nu are cota bibliotecii, deoarece face parte din grupa cărților ce sunt în curs de catalogare).

Aceste reflexii și constatări personale le-am complectat cu informații bibliografice spre a fi de real folos celor ce s'ar interesa de balada populară românească și cari n'au la îndemână tezaurul de cărți vechi și noi din biblioteca Academiei Române.

GH. T. NICULESCU-VARONE

AJUTORAREA SĂRACILOR DE SF. SĂRBĂTORI

LA SOC. „BUNATATEA SAMARITEANA"

De zece ani neîntrerupt, soc. „Bunătatea Samariteană", a doamnelor creștine ortodoxe, hrănește, zilnic, aproape trei sute de elevi săraci, dela școalele primare și bătrâni neputincioși. Prin strădania membrelor sale, a ridicat primul etaj, cu cantină și sălile de ajutor, în piața Floreasca, unde se ridică marele azil al societății, pentru suferinzii Capitalei.

De sărbători, s'au ajutat două sute de capi de familie, cu alimente și 150 copii, cu îmbrăcăminte și dulciuri alinându-se astfel lipsurile multor căminuri nevoiașe.

Împărțirea s'a făcut la cantina soc., din str. Washington, de comitetul soc., în frunte cu d-nele: Maria g-ral Moșoiu, prof. Constanța Enigărescu, Titty Dan Capriel, Ecaterina Niculescu, Filofteia prof. Borolanu, Zoe și Nicolae Anghelescu, Elisabeta Ștefănescu, Florica Crețu, Didina Ciocârlie, Eliza Cristescu, Grigore Costescu, etc.

Copiii au cântat rugăciuni de mulțumire Cerului.

LA SOC. „AȘEZAMANTUL MAICII DOMNULUI"

Soc. „Așezământul Maicii Domnului" (Uniunea Mamelor), ca și în anii trecuți, au ajutat, cu alimente și îmbrăcăminte, o sută douăzeci de familii nevoiașe, din cartierele Mihai-Bravu, Pantelimon, Vatra Luminoasă precum și treizeci de fetițe și copii.

Împărțirea ajutoarelor s'a făcut în prezența preoților profesori Panait Bedreag și Mihail Diaconescu și a comitetului, în frunte cu d-nele: Titty și inginer Capriel, Elena general Dem. Rădulescu, Adela Măcinescu, Lelia Stoianovici, Kiriachița Niculescu, d-na Bedreag, d-na Tipurița, d-na colonel Stătescu, Victoria Popescu și d. Nic. Anghelescu cenzorul societății.

PENTRU COPIII ASOC. „FRAȚIORII DOMNULUI IISUS HRISTOS"

Asociația „Frățiorii Domnului Iisus Hristos" hrănește, zilnic, prin „ospătăria copiilor săraci", un însemnat număr de elevi și eleve dela școalele cartierelor Dobroteasa, Tăbăcari și Văcărești și câteva zeci de studenți teologi, dintre cei mai merituoși ai facultății.

Pentru opera misionară pe care o împlinesc acești studenți, d-ra Elena Penescu-Liciu, primă balerină la „Opera Română", a organizat cu elevele d-sale, în studio-ul din str. Sf. Dumitru, o minunată serbare de ajutorare a copiilor săraci.

Peste o sută de copilași și fetițe, dintre cei mai triști copii ai Bucureștilor, au primit daruri și ajutoare, atât din partea amfitrioanei cât și a comitetului asociației, prezent prin d-nele: Cornelia Rădulescu, Eliza Cornea, Maria Manea, d-na și d. Ion Arhot. Deasemenea s'a dat fiecărui student, membru al asociației, un dar, încurajându-i pentru rodnica lor muncă misionară

Memento

Calendar

SAMBATA 28 DECEMBRIE
Ort. Sf. 20.000 Muc. arși în Nicomidia.
Cat. Sf Inocențiu.
Prot. Pruncii arși de Irod

*

Răs. soarelui 7.53.
Ap. soarelui 16.42.

FAPTE ȘI GANDURI DIN ALTE VREMI

28 Decembrie

1840. S'a născut, la București, jurisconsultul **Ioan Kalinderu.** După ce și-a terminat studiile la Paris, luându-și doctoratul în drept, s'a întors în țară, unde este numit procuror, prim-președinte la tribunalul de Ilfov; supleant, membru și prim-președinte al Curții de apel din București și apoi membru la Curtea de casație.

Ion Kalinderu a mai fost numit administrator al domeniilor și pădurilor Statului, director regal la Berlin al Căilor Ferate Române, între anii 1881—1882, când guvernul Ion Brătianu i-a încredințat misiunea de a fi intermediatorul răscumpărării Căilor Ferate Române.

După ce se retrage din magistratură se dedică din nou studiilor de drept, căci abilitatea sa în această ramură făcuse să fie mult apreciat de mulți juriști francezi, în urma studiului pe care îl publicase în limba franceză despre „Izvoarele dreptului roman".

Bazată pe pregătirea sa, Academia Română, îl alese mai întâi membru corespondent, iar la 13 Martie 1893 îl alege membru activ.

La 25 Martie 1894 și-a ținut discursul de recepție, în prezența Regelui Carol I, tratând despre „viața și activitatea episcopului Melchisedec, al Romanului". Odată cu intrarea sa ca membru al Academiei lasă acestei instituții moștenirea Otteteleșanu (3 milioane lei) cu care s'a făcut frumoasa Școală normală dela Măgurele-Ilfov.

Dar Ion Kalinderu a fost și înființătorul administratorul Domeniului Coroanei; aci urmărea el, după dorința regală, să dea un folos social și național. În acest scop a clădit școli, a idit biserici, a înființat biblioteci, ateliere de lucru manual, a răspândit multe broșuri cu cunoștințe folositoare, cu dorința ca toate satele situate pe Domeniul Coroanei să devină „sate model" pentru întreaga țară.

Acest mare filantrop și jurisconsult moare la 11 Decembrie 1913.

GEORGE DINCĂ

Radio

EMISIUNI IN LIMBA ROMANA ALE POSTURILOR STRAINE DE RADIO
— (Ora românească) —

6.45: DUNAREA (345,4 m.)
17.30: DUNAREA (345.4 m.) *și VISTULA (Bremen II). 1339 m.*
17.55: Posturile italiene (pe lungimile de undă 19.70 m. și 25.51 m. în fiecare Sâmbătă).
18.20: Posturile italiene (pe lungimile de undă 19.70 m. și 25.51 m.).
18.45—19: DUNAREA (345,4 m.) 922 kHz *VISTULA* (Bremen II) 1339 m.
21.10: ATENA 499 m.
22.20: Posturile italiene (pe lungimile de undă 16.84 m., 19.70 m., 25.40 m., 31,15 m., 41.55 m., 221 m. și 263 m.).
22.40: DAVENTRY (30,96 m.- 49.59 m -41.49 m.)

SAMBATA, 28 DECEMBRIE
RADIO ROMANIA 1875 m.
RADIO BUCUREȘTI 364,5 m.
POSTUL PE UNDA SCURTA 32,4 m.

7: ORA DIMINETII: Deschiderea emisiunii; Radio-jurnal; Muzică (discuri); Sfaturi gospodărești; Inhiderea emisiunii.

13,15: Ora; Cota apelor Dunării și a barei Sulina; Informații artistice și sportive.

13,20: Muzică distractivă (discuri): Frumoasă Veneția de Schulenburg; Rumba de Robin; Idilă de Lincke (Wurlitzer Orgel); Tangoul nopții de Claret (voce: Jeanne Aubert); Potpuriu de melodii de Peter Kreuder.

13.50: Serviciul de știri germane.

14: Jazz (discuri): Fox exotic de Rixner; Două foxtroturi de Basie

14.10: Radio-jurnal (II).

14.30: Rodica Bujor (voce) acompaniată de taraf: Foaie verde când și când; Trece legea pe colnic; Iarna grea; Sumă codrul din tr'o frunză; Și-ar fi bătut Dumnezeu; Colea'n vale în răritură.

15: Jurnal cultural.

18,30: Ora; Mărșuri (discuri); Marș din „Boccaccio" de Suppé; Alexandru marș de Leonhardt și Marș de Richter.

18,40: Taraful Luță Iovită: Muzică bănățeană și ardeleană: Spune-mi Doamne ce să fac; Doină; Mă însurai și luai pe Ana; Doina lui Ion și Joc; Foaie verde grâu mărunt (voce: Mitoi); Doina dela Oravița și Horă; Cine n'are dor de luncă și De doi; Bulgăraș de ghiață rece (voce: Mitoi); Săbărelul (voce: Mitoi); Săracă inimă bună și Învârtita; Nană, nană și Horă; Arii naționale și jocuri ca pe Almăș.

19,25: Trio vocal „Voe Bună": Eugen Giordescu, Alex. Bojenescu și Mircea Preoțescu; pian: Virgiliu Solomonescu: Marșul „Voe Bună"; Tic, tic, tic! Fox de E. Ciorăscu; Să nu uiți că mă iubești! fox de Vilinow; În zadar! blues de Joe Burke; Domnișoară! fox de Al. Bojenescu; Cine bate în ușe! fox de Vilinow; Of, dor, dor! cântec românesc de Brăiloiu.

19,45: Serviciul de știri germane.

20: Radio-jurnal (IV).

20,20: Muzică variată (discuri): Vals de Michelis; Din țara mea de Smetana și Dans în la major de Brahms (vioară: Georg Kulenkampf); Două melodii din opereta „Paganini" de Lehar (voce: Richard Sengeleitner; Vin de Ambrosie; Final din „Serenada" de Kealkowski.

20,45: Prof. Victor Papacostea: Acțiunea militară a lui Mihai Viteazul peste Dunăre.

21: Orchestra Radio, dirij. de T. Rogalski (voce: d-na Silvai Courtin): Uvertură la „O dimineață, o după amiază, o seară la Viena de Suppé; Suită de dansuri din „Mireasa vândută" de Smetana; Aria clopoțelor din „Lakmé" de Delibes (voce: Silvia Courtin); O. Bruneti: a) Menuet; b) Scherzo; Cavatina Rosinei din „Bărbierul din Sevilla" de Rossini (voce: d-na Silvia Courtin); Poloneză din „Eugen Onegin" de Ceaikowski; Vals din „Romeo și Julieta" de Goumod (voce: d-na Silvia Courtin); Hahanera de Schmidseder.

22,20: Muzică de dans (discuri): Conga de Orifiche; Maria Mari, rumba (voce: Eric Helgar); Vals de Brown; Vals de Vollgraf; Vals lent de Jarry (voce: Rosita Serrano); Selecțiuni de foxtroturi; Două tangouri argentiniene de Codevilla; Slowfox de Vollgraf; Vals de Melichar; Rumba de Friend.

23: Jurnal pentru străinătate în limbile: germană, italiană și engleză.

Drama familiară din Capitală

O impresionantă dramă s'a petrecut în Capitală în ziua întâia de Crăciun.

Locotenentul de cavalerie Mihail Băloiu, din str. Dr. Drăghiescu No. 18, fiind suferind, urma să fie operat a doua oară.

Temându-se că nu va scăpa cu viață după această operație, el și-a împușcat soția omorând-o, și apoi s'a sinucis, împușcându-se și el.

Măsuri administrative la Bârlad

Bârlad, 22 Decembrie

D. dr. Horațiu Comăniciu. prefectul județului Tutova, pe baza repoartelor Camerei de agricultură prin care arată că se simte o fote mare lipsă de vite de muncă și de furaje, în cuprinsul județului, fapt ce dăunează bunul mers al agriculturei și pe baza dispozițiunilor art 24 si 25 din decretul-lege pentru mobilizarea agricolă a emis o ordonanță interzicând vânzarea vitelor de muncă din cuprinsul orașului Bârlad și județul Tutova, a celor ce voiesc să le scoată din județ, sau a celor ce vor să le tae.

Autoritățile comunale sunt obligate a opri eliberarea biletelor la vitele bun de muncă și tinere.

Este cu desăvârșire oprită tăierea vitelor tinere și bune de muncă și vânzarea furajelor necesare vitelor locuitorilor.

Se vor putea vinde numai furajele disponibile și sub controlul primăriilor.

Contravenienții la ecea ordonanță, vor fi pedepsiți în conformitate cu dispozițiunile art 11 din legea pentru organizarea națiunii și teritoriului

O nouă lege privitoare la puterile prefectului în Franța

Vichy, 26 (Rador). — O lege promulgată Joi dimineață prescrie că prefectul, este în departamentul său, singurul reprezentant al șefului statului și președintelui consiliului de miniștri. În fața căruia este responsabil.

Legea confirmă preponderanța prefectului asupra tuturor celorlalți funcționari conducători de servicii ale statului din departament, cu excepția magistraților. Această excepție este conformă principiului separațiunii absolute între puterea administrativă și cea judecătorească, principiu care a stat totdeauna la baza instituțiilor franceze.

Noul regim al pâinii la Bârlad

Bârlad, 22 Dec.

D. D. Popescu, primarul orașului, ținând seamă de faptul că din cauza recoltei de grâu care în anul acesta a fost sub mijlocie, nu sunt cantități suficiente până la recolta nouă, pentru buna alimentare a populației a emis o ordonanță cu valabilitate până la 10 Ianuarie 1941 prin care se hotărăște de a se fabrica în cuprinsul orașului două calități de pâine.

Din făina patiserie se va fabrica pâine în greutate de 500 gr. și se va vinde rece cu 13 lei bucata, format baston.

Din făina populară se va fabrica pâine de 1 kg. cu amestec de 150 grame făină porumb la o pâine de 1 kg. și se va vinde rece cu 12 lei kg.

La ambele feluri de pâine nu se admite nici o toleranță.

Pentru contabili

Contabilii creștini, care aveau dreptul să depună examenul pentru a deveni contabili autorizați, și nu l'au depus din diferite motive, sunt rugați a comunica adresele lor d-lui A Mihăilescu, București, str. Barbu Văcărescu 103. Aceasta în vederea demersurilor ce se vor face pentru recunoașterea drepturilor lor.

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviți la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.

Cine a intemeiat orașele din Transilvania românească?

(Urmare din pag. I-a)

tate: Velența, Subcetate și Orașul Nou. Intemeiate și locuite de români, ele aveau biserica catedrală și episcopul lor; „Olosig", pe malul drept al Crișului, locuit de italieni și cartierul militar cu cetatea. Un cartier maghiar n'a existat până în secolul al XIX-lea în Oradea Mare, de oarece elementul etnic maghiar a fost absent și aci. Geograful german, Karl Gottlieb von Windisch în lucrarea sa „Geographie des Königsreich Ungar" (Pressburg, vol. II) spune și el că în sec. XVIII-lea Oradea era împărțită în trei cartiere: românesc, episcopal și militar. O dovadă apoi de vechimea românilor în Oradea ne-o dă și Sigmund von Birken, care spune că Satul Negru, situat lângă cetatea Orăzii, era locuit de Români în 1684. Nici el nu pomenește de existența maghiarilor în acest oraș situat „la granița dintre Transilvania și Ungaria".

In anul 1716 a fost ales primar al orașului Oradea românul Samuilă, care fusese trimis de locuitorii români și la Curtea imperială din Viena cu alți delegați români, Dumitru Pita, Zaharia Mihuță, Petru Arseni, Ioan Arsici, Ștefan Raț și Petru Budiș, ca să apere și să reglementeze drepturile și libertățile lor.

Ar fi putut oare Românii să fie primari, consilieri comunali și să apere ei interesele populației Oradei, dacă maghiarii ar fi avut așezări și tradiții străvechi în acest oraș?

Careii Mari a fost și el întemeiat de români, după cum reese din cărțile vechi funduare în care sunt trecute numele proprietarilor caselor din centrul acestui oraș unde era și biserica ortodoxă: Curtean, Șincai, Sofronie, Mărian, Buteanu, Șoncutan, ș. a.

Numai când maghiarii au început să se infiltreze în orașele din Transilvania, ei au luat măsuri pentru izgonirea lor dintr'insele.

Astfel, Congregația nobililor maghiari din orașul Turda, a hotărît la 15 Iulie 1711 expulzarea forțată a Românilor.

In hotărirea sa numita Congregație spunea, că deoarece „Românii s'au înmulțit foarte tare printre noi și în paguba noastră... decidem în comun, ca fiecare gospodar, sau văduvă din oraș, să alunge în curs de opt zile pe toți Românii din casele și depe pământurile lor, iar dacă nu voiesc să plece, să fie izgoniți cu forța".

Aceleași măsuri s'au aplicat și românilor din celelalte orașe: Bistrița, Dej, Cluj, Sighișoara, Sibiu, Mediaș, ș. a.

Nu numai în Transilvania, ci și în Ungaria propriu zisă, maghiarii n'au fost întemeetori de orașe, deoarece n'au avut până la mijlocul secolului al XIX-lea burghezie și nici proprietarii rurali nu voiau să se stabilească în orașele locuite de alte neamuri: germani, slovaci, români, iugoslavi.

Această absență a burgheziei maghiare până la mijlocul secolului trecut, a recunoscut-o și istoricul ungur A. de Bertha, în lucrarea sa „Magyars et Roumains" publicată la Paris în 1899:

„Burghezia propriu zisă nu conta în Ungaria — scrie A. de Bertha — nici politicește, căci n'avea decât o voce colectivă în Dietă și era exclusă din consiliile județene — și nici din punctul de vedere național, deoarece 9 părți din 10 era compusă din germani, imigrați de mai multă sau mai puțină vreme și care formau o lume deosebită în stat prin obiceiurile și moravurile lor străine ce le păstrau cu sfințenie".

Acelaș istoric ne spune, că pentru aristocrațimea înstrăinată din Ungaria de atunci, care uitase până și limba maternă, Viena era singurul oraș demn și plăcut; iar pentru micii proprietari ungurii din pustă, înapoiați și tradiționaliști, orașele și chiar capitala Buda, nu-i atrăgea și de aceea refuzau cu încăpățânare să se stabilească într'insele.

Așa se și explică pentru ce Buda și Pesta între anii 1821-1829, după datele statistice publicate de Beksics Gustav, n'au avut de cât 87.699 locuitori, DINTRE CARI NUMAI CATEVA SUTE ERAU IN BUDA ȘI 1200 IN PESTA, IAR GERMANII FORMAU MAJORITATEA POPULAȚIEI.

Germane erau și majoritatea celorlalte orașe din Ungaria, în acea epocă, după datele publicate de același autor maghiar.

Apoi, dacă până la mijlocul secolului al XIX-lea, Budapesta, capitala Ungariei, era un oraș german, cu aproape 2000 de locuitori unguri. iar în celelalte orașe din pustă, deasemenea elementul etnic maghiar era neînsemnat, cum ar fi fost posibil maghiarilor să întemeeze orașe în Transilvania românească, unde ei erau în infimă minoritate?

R. S.

O expoziție a picturei franceze din secolul al 19-lea

New-York 28 (Rador). — Corespondentul agenției Havas transmite.

Marea expoziție a picturei franceze din secolul 19-lea va avea loc între 28 Ianuarie și 23 Martie 1941 la „Metropolitain Museum of art" de aci.

In această expoziție se vor vedea sute de pânze datorite celor mai celebri pictori francezi din secolul trecut.

Acest grup de capodopere a fost trimis în America de Sud, cu puțin înaintea marei bătălii din Franța, pânzele fiind expuse la Buenos Aires și la Rio de Janeiro.

Cea mai mare parte din aceste minunate picturi provin din Muzeul Louvre, iar altele au fost împrumutate din diferite alte muzee din provincie din Franța.

Cele mai folositoare cadouri
pentru Sărbători
le puteți face copiilor cumpărându-le cărți din EDITURA „UNIVERSUL".
Se găsesc la toate librăriile din țară.

1) Suflet Japonez.
2) Noutăți gospodărești.
3) Indrumar practic pentru lucru de mână.
4) Curs rapid de conversație uzuală germană.
5) China și poporul chinez.
6) Corabia fără suflete.
7) Sfaturile medicului.
8) Copilul fără defecte.
9) Biblia în versuri.
10) Europa eroică.
11) Rămâneți tineri.
12) Zâmbetele visurilor mele.
13) Proces pierdut.
14) Suprema jertfă.
15) Iubire fatală.
16) Sărmanul Adrian.
17) Regina din Insula Piticilor.
18) Jertfa Lilianei.
19) Uitucilă.
20) Copiii, florile vieții.
21) Craiul florilor de măr.
22) Pui de drac.
etc.

Un succes de librărie excepțional

„Calendarul-Almanah „Universul" pe 1941, apărut acum câteva zile, s'a bucurat de-o excepțională primire din partea publicului.

Așteptările cele mai optimiste au fost întrecute: zeci de mii de exemplare s'au vândut în toată țara, în prima săptămână dela apariție, astfel că editura „nu mai are nici unul în depozit. Totuși, zilnic primim la ziar numeroase cereri din partea cititorilor cari nu și-au procurat încă Almanahul. Pe toți aceștia îi rugăm să se adreseze librăriilor sau depozitarilor de ziare, unde se găsesc ultimele exemplare din această lucrare.

Ca și în anii trecuți editura „Universul" a făcut și în anul acesta sacrificii spre a înfățișa publicului cititor din toate straturile sociale, un Calendar-almanah care să satisfacă gusturile cele mai diferite. Satisfacția urmărită a fost de ordin moral și felul în care almanahul a fost primit de public, încrederea pe care acesta a arătat-o grăbindu-se să cumpere volumul, este cea mai mare răsplată la care puteau râvni cei ce s'au îngrijit, cu pricepere și dragoste de lucrul frumos, ca el să apară așa cum îl vedem.

Numeroasele reproduceri de artă, în mai multe culori, dovedesc deopotrivă prin alegerea și execuția lor materială grija ce s'a avut de a oferi cititorilor prilejuri de cea mai aleasă desfătare artistică. Bogăția materialului adunat în paginile almanahului este deasemeni menită să dea cele mai înalte satisfacții sufletești, să instruiască în chip plăcut, să descrețească frunțile, adunând laolaltă pe membrii aceleași familii, ca să asculte lectura unei poezii sau nuvele făcută de unul din ei, să deslege o șaradă, să se înveselească citind o pagină de umor, — pe scurt să se simtă mai apropiați sufletește unii de alții.

Almanahul „Universul" pe 1941 este în primul rând o carte pentru familii. Cu acest gând, și în acest scop, a fost tipărit anul acesta, prin îngrijirea tinerilor scriitori grupați în jurul revistei „Universul Literar". Felul în care publicul a înțeles și prețuit această râvnă pentru mai bine și mai frumos înseamnă o încurajare prețioasă și cea mai mare răsplată pe care și-o putea dori editura. E un îndemn pentru anul viitor, de-a încerca, cu orice sacrificii, ca **Almanahul „Universul"** să fie un prilej de apropiere sufletească între membrii marei familii românești, prin străduința însuflețită către mai bine și mai frumos. El va fi tipărit într'un număr și mai mare de exemplare pentru a fi pus la îndemâna tuturor și a nu lipsi din nici-o casă.

Din cauza iernei aspre, fiarele dau năvală în sate

Fălticeni, 23 Dec.

Din cauza marei cantități de zăpadă căzută în tot județul și a lipsei complete de hrană la pădure, lupii au năvălit la sate. Astfel s'a semnalat intrarea lupilor în sate, în com. Lespezi și Boraoia, ziua în amiaza mare, omorînd oi și sfâșiind vite.

Mistreții au părăsit și ei pădurile dând târcoale pe lângă sate. a Lmarginea satului Drăgănești a apărut un cârd de 13 mistreți, ridicând tot satul în picioare. Oamenii au pus mâna pe topoare, furci, hârlețe, etc., reușind să-i fugărească. Un alt cârd de mistreți a fost văzut în prundul Moldovei, lângă Boroaia. Se proectează organizare de vânători în diferite puncte ale județului, pentru împușcarea fiarelor sălbatece apărute la sate.

CRONICI ȘTIINȚIFICE

SEISMOGRAFELE

de ION G. POPESCU
profesor la Facultatea de Științe din București

Ori de câte ori se întâmplă un cutremur, toată lumea poate observa cum unele obiecte se mișcă din loc, vibrează, sau se leagănă din cauza tremurăturilor pământului: o ușe rău închisă se zgudue; un geam slab prins în fereastră zornăie; o lampă atârnată de tavan se leagănă; iar când cutremurul este ceva mai puternic, obiecte mici așezate pe mese sau pe rafturi se mișcă sau chiar se răstoarnă.

Oricare dintre aceste obiecte devine în timpul cutremurului, un seismoscop, adică un aparat care dovedește mișcarea pământului.

Cele mai vechi seismoscoape erau construite cam tot așa de simplu: o sferă, așezată pe un plan perfect orizontal, se rostogolea din cauza cutremurului; lichidul ce umplea un vas așezat pe o masă era aruncat afară din cauza zguduiturilor mesei.

Se înțelege că asemenea aparate simple pot arăta numai că a fost un cutremur și cel mult ce direcțiune au avut undele lui. Ele însă nu simt decât cutremurele pe cari le simt și oamenii.

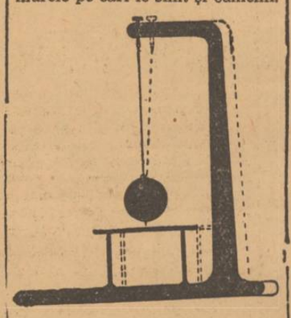

Fig. 1

Pentru cutremure mai slabe ne trebuesc aparate mai sensibile. Un asemenea aparat poate fi, de ex., un pendul, adică o sferă grea de câteva kilograme, atârnată printr'un fir subțire, de un suport așezat pe pământ (fig. 1). Când suportul se mișcă, împreună cu pământul, sfera, din cauza greutății ei, rămâne pe loc: suportul se mișcă față de sferă, dar dacă noi am privi-o ni s'ar părea că ea se mișcă față de suport.

Să presupunem acum că pe talpa suportului se află o măsuță, așezată chiar dedesubtul sferei. Pe măsuță e întinsă o foaie de hârtie, afumată cu funingine, iar în partea de jos a sferei e înfipt un vârf subțire de metal, care atinge hârtia.

Când se mișcă suportul și măsuța, hârtia, mișcată odată cu ele, e sgâriată de vârf, care, cum am spus, rămâne la început pe loc. In acest fel pe hârtie se înscriu toate mișcările pământului. Putem presupune foarte bine că măsuța stă pe loc și sfera se mișcă.

Nici acest fel de aparat nu este destul de sensibil și nu poate da rezultate mulțumitoare decât dacă îl perfecționăm puțin. Mai întâ trebue să știm că încetul cu încetul începe și sfera să se miște, mai ales dacă oscilațiunile ei se potrivesc în perioadă cu ale pământului. Ca să o facem să aibă oscilațiuni mai rare, ar trebui să-i lungim firul prea mult: câțiva metri, sau poate chiar câteva zeci de metri.

Acelaș rezultat se dobândește, însă, și pe altă cale. In loc să atârnăm sfera de un fir vertical, o atârnăm așa cum se vede în fig. 2. Firul este întins acum

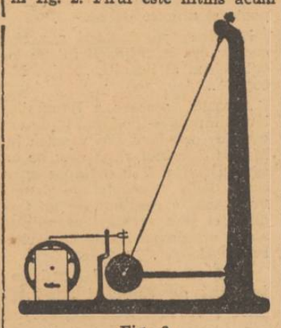

Fig. 2

oblic, fiindcă sfera, prin vergeaua metalică SSA se sprijine cu vârful A pe piciorul suportului. Inclinând câte puțin suportul putem potrivi perioada de oscilațiune așa cum voim

Pentru înregistrarea cutremurelor slabe nu ne putem mulțumi cu înscrierea directă a mișcărilor, ci între massa care se mișcă (sfera) și acul înregistrator, intercalăm o serie de pârghii, așa potrivite încât o mișcare a massei, de ex. de 1 milimetru, să se înscrie pe hârtie cu o lungime de 15—20 de centimetri.

La asemenea aparate hârtia este înfășurată pe un cilindru cu diametrul cam de 20 cm. care este învârtit regulat cu ajutorul unui ceasornic. (Fig. 3). Măsuța pe care se află cilindrul și cu ceasornicul se poate mișca și ea, în direcțiunea axului cilindrului, fiind trasă de un fir ce se înfășoară pe fusul unui al doilea ceasornic.

In acest fel, prin cele două mișcări ale cilindrului, acul trage pe hârtie o linie helicoidală, pe care o vedem ca o serie de linii drepte paralele, atunci când desfacem hârtia și o întindem. In fig. 3 se văd cele două mecanisme cari mișcă cilindrul cu hârtia, se văd, de asemenea, și pârghiile amplificatoare, se vede și acul, care tocmai înregistrează un cutremur.

Oscilațiunile proprii ale pendulului ne-ar putea încurca seismograma; de aceea este bine să le înăbușim cu ajutorul unui amortizor, format fie dintr'o lopățică ce se mișcă într'un vas cu ulei, fie din doi cilindri cari se îmbucă unul într'altul, închizând între ei un strat de aer. In acest fel orice mișcare proprie a massei este repede frânată, și ea nu mai poate să se suprapună peste mișcarea datorită cutremurului.

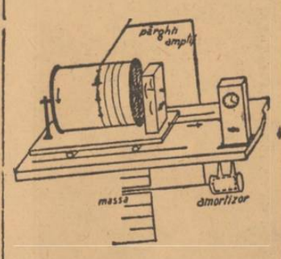

Fig. 3

Ne mai rămâne de rezolvat o problemă, anume aceea a timpului, când se înregistrează fiecare undă.

In acest scop trebue să ne gândim la un mecanism care să permită marcarea timpului chiar pe seismogramă. Un asemenea mecanism este format dintr'un ceasornic prevăzut cu un dispozitiv, cu ajutorul căruia, la începutul fiecărui minut, trimete printr'un contact un curent electric într'un mic electromagnet, care poate atrage acul înregistrator. In acest fel linia trasă de ac se întrerupe la fiecare minut, așa încât numărînd întreruperile putem socoti minutele.

La unele seismografe înregistrarea se face pe cale optică: în locul acului pârghiile ce vin dela massă pot mișca o oglindă. O rază de lumină, reflectată pe această oglindă cade pe hârtia fotografică înfășurată pe cilindru.

Acest mod de înregistrare, folosit mai ales la aparatele cele mai sensibile, este foarte costisitor; de aceea nu-l pot întrebuința decât stațiunile bine înzestrate.

La stațiunile seismice obicinuite trebue să se găsească cel puțin două seismografe pentru mișcările orizontale ale pământului: unul cu oscilațiunile în direcțiunea nord-sud și altul în direcțiunea est-vest.

Pentru vibrațiunile verticale ale pământului se întrebuințează un seismograf special, a cărui massă se poate mișca numai în sus și în jos. Suspendarea acestei masse se face, așa cum se vede în fig. 4, prin mijlocirea unui resort foarte puternic, care ține pârghia orizontală de sprijin a pendulului. Amortizarea, amplificarea și înregistrarea se fac ca și la seismografele orizontale.

Cadrele de susținere ale aparatelor se fac din bare de fier și ele se sprijină pe blocuri de piatră sau de beton, înfipte în pământ.

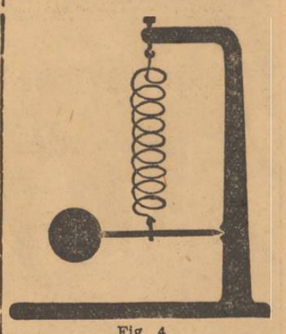

Fig. 4

Aparatele merg fără întrerupere, zi și noapte. Foile de înregistrare se schimbă în fiecare dimineață, iar când sunt cutremure mai dese, ele se înlocuesc chiar de mai multe ori pe zi, pentru ca undele să nu se suprapună, îngreuind astfel măsurătorile.